гр. Габрово-5300, ул.”Петкова нива” № 5,
п.к.194, тел. 066/808 234

УТВЪРДИЛ:

ДАНИЕЛА ИВАНОВА
Директор на ЦПЛР – АОП, Габрово

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ В ЦПЛР - АСТРОНОМИЧЕСКА ОБСЕРВАТОРИЯ И ПЛАНЕТАРИУМ - ГАБРОВО ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

/Приета на заседание на ПС – Протокол № 22/ 06.10.2026 г. и утвърдена със Заповед № РД-03-19/08.10.2026 г. на директора на ЦПЛР – АОП, Габрово/

ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Програмата за превенция на напускане на училище е изработена на основание на ЗПУО и Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия, Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020" и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за

по-добро образование, и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на възможности за най-добър старт в живота за всички деца.

Ранното напускане на училище се разглежда в контекста и с прилагане на определенията, дадени в Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020 г.):

„Преждевременно напуснали училище“, съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г., са лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение.

„Отпадане от училище“ е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

ПРИНЦИПИ

Училищната програма за превенция на напускане на училище кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

 Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.

 Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.

 В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус. Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми.

 Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.

 Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация, следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

ВИЗИЯ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище се основава на иновативно, гъвкаво и личностно ориентирано обучение:

 учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;

 да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;

 да развиват творческите си заложби и способности;

 да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;

 училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение.

Визията на АОП като Център за подкрепа за личностно развитие, осигуряващ обща подкрепа за личностно развитие, чрез занимания по интереси, е ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от ранно напускане, и осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот, се фокусира върху:

 разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;

 съчетаване на извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;

 работа с талантливи деца;

 работа с деца в неравностойно социално положение;

 работа с деца със специални образователни потребности;

 работа с деца с различна етническа принадлежност;

 уютна и функционална образователна среда.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Ранното напускане на училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. В I-IVклас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвална среда обучението на писмен и говорим книжовен български език е

затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на огрaмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре. Проблемът със застрашените от напускане ученици е по-силно изразен от Vдо VII клас. Затова е нужно да се предприемат мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството.

SWOTАНАЛИЗ

Силни страни:

 Квалифицирани учители.

 Интерактивни методи на обучение.

 Извънкласни дейности.

 Възможности за изява.

 Създаване на приятелска среда.

 Добра материална база.

 Работа по проекти.

Слаби страни:

 Липса на регистър на ученици, застрашени от отпадане.

 Недостатъчна ефективност на взаимодействието училище - родители и училище – институции.

Възможности:

 кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране напревантивни дейности и инициативи по отношение на напускане на училище;

 ранно идентифициране на децата в риск;

 участие в екипите по обхват и приобщаване на ученици, които са: застрашени от отпадане, отпаднали или никога не са посещавали училище.

 нови форми за по-голямо ангажиране на родителите;

 ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на напускането на училище;

 разширяване на връзките с институциите, които имат отношение към проблема.

Проблеми:

 недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;

 липса на ефективни санкции за родителите;

 нисък жизнен стандарт на част от населението;

 проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;

 липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от напускане.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел:

Предотвратяване на ранното напускане на училище и създаване на подкрепяща среда за учениците в АОП.

Основна цел:

Изграждането на позитивна училищна среда чрез установяване на устойчив образователен диалог между образователната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация.

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на

училищната общност.

2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес

3. Разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за учениците учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Учениците се чувстват спокойни и сигурни в училище, удовлетворени от възможностите за реализация на потенциала им в различни области.

Идентифицират се с успехите на училището и са заинтересовани за неговия имидж.

Осигурени са възможности за изява и включване в училищните дейности и на

учениците с по-ниски резултати в учебната дейност, както и на тези в

неравностойно положение.

 Повишаване на професионалната компетентност на педагогическите специалисти по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците.

2. Повишено доверие в училището като институция, постигане на партньорски взаимоотношения с родителите, ограничаване отсъствията на децата от училище.

 Повишаване на капацитета на училището за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с институциите, които имат отношение към проблема „отпадане/преждевременно напускане на училище“, както и към неговата превенция.

МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на

училищния материал и застрашеност от напускане на училище.

 Изготвяне на ежемесечни отчети за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.

 Изработване и актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца.

 Анализ на постиженията на застрашените от напускане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.

 Провеждане на допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от напускане ученици.

 Интегрирано обучение на децата и учениците със специални образователни потребности и подпомагането им от екип от специалисти – ресурсен учител, логопед, психолог.

2. Включване на застрашените от напускане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.

 Откриване на силните страни на личността.

 Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.

 Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.

 Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства и техните връстници в интеграционна мултикултурна среда.

3. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от напускане ученици.

 Откриване на силните страни на личността.

 Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.

 Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.

 Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на

родителите.

 Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини, в сравнение с предходната учебна година.
2. Подобряване на образователните постижения на застрашените ученици.
3. Брой ученици в риск от отпадане/преждевременно напускане, включени в извънучилищни дейности.
4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на АОП.
2. От НП на МОН.
3. Проекти.